

Jenei László

MINDEN ÉLMÉNYEMET EPÉVEL

REGÉNYRÉSZLET

Talán vissza kéne nézni a patkány után, bizonyára leült a pillér tövébe, ahol a morzsalékos beton hívogatóan terül szét, és fuvolán játszik egy kedves dalt. Vagy ellenőrizni, ott van-e még az a férfi a hídon, aki egy indiszkrét zsarolólevéllel a zsebében leveszi könyökét a korlátról, és elindul az innsbrucki kettős posta felé. Az ijedtségtől hihetetlenül élénk lett a fantáziám. Ezeket a marhaságokat úgy ötven–száz méter után fundáltam ki, hátha eltereli a figyelmemet. Hát nem sikerült.

Ez a folyó legészakibb pontja, ami még a városhatáron belül van. Rövid ideig a házak közt evezünk, de egy erős balkanyar után vége a civilizációnak. Vagy tucatnyi ember láthatja a kivonulásunkat, van, aki integet, csak Yves jelez vissza. Simone előredőlve koncentrál, mintha egy történelmi jelentőségű filozófiai mű alaptézisén igazítana. Én pedig... Máris érzem, hogy a bordáim hol összepréselni akarnak, hol minden belső szervemet kiengedni a vakvilágba. Az alkarom és a vállam... De főként a gerincemnél valami, ahogy az evezővel oldalra fordulva kell erőt kifejteni. Olyan erős itt a sodrás, hogy csak szépészeti beavatkozásokra van szükség, mondta korábban Yves, és a fene ott egye meg, neki sincs mindig igaza.

A városszéli kiskocsmá előtt álldogál három férfi, néznek minket. Mint ha egy ablaküveg két oldalán volnánk – mi itt bent, míg ők kint. Vagy fordítva, mi idekint, míg ők bentragadtak.

Ha ez lenne Noé bárkája, tisztább lenne a helyzet, isten üveggömbjébe zárva ringunk a vízen, a szerencsétlenek meg a fogyó parton mindenféle balsejtelem nélkül állnak, s olvadnak bele a messzeségbe. De itt nincs Noé, csak egy nő előttem, aki nem e világi nyugalommal ül, és ahogy előreesik a felsőteste, inge szövetségén élesen átütnek a csigolyái. Elöl halad Yves a csomagokkal. Amikkel kapcsolatban nem engedett kérdezni, s úgy őrködött felettük, mint aki vért szimatol. Mögötte a mi kenünk. Simone elöl, én a hátát nézem. Eleinte jobb híján, de aztán úgy alakul, hogy alkalmat találok ebben a nagy és furán szótlan magányban. Alkalmat arra, hogy a házasságo-

mon s elsősorban az én Simone-om testének státuszán elgondolkodjam. Mellesleg ez a variálhatóság tetszik, mert ha helyet cserélünk majd, talán Simone is elgondolkodik rajtam, hogy jó, mit keres itt ez a gyöngyöző homlokú krapek. De előbb én: végre talán megtudhatok valamit abból, mire számítok az út során.

Simone teste. Hogyan nyúljak hozzá? Tényleg úgy, mint egy beteghez? És akkor ez az örökös várakozás lesz műsoron, latolgatás, hogy mikor alkalmasabb és tisztességesebb? Egyáltalán, hogyan lehet egy aktus tisztességes a feleséggel? A betegemmel? Ha Yves meghagyná számunkra az evezők finom recsegését és a víz csobogását, a szél verdesését a fülkagylónkban... De ő erőt akar önteni belém. Megpróbálja elterelni a figyelmemet – kiről is? Szóval akar tartani. Tudnék-e legalább úgy gondolni a bolsevizmusra, mint egy vallásra, kérdezi például, és hogy Zürichben el is felejtette mondani, Thomas Mann ott él pár kilométerre, Küsnachtban. Olvastam-e a *Német felszólamlást*? No és a feminizmus? Hogy állok vele? Szerintem miért nincs nagy női zeneszerző? És mindezt ordítva hadarja. Elképzelem, ahogy a parti élőlények most kénytelenek keresni valamit, amin a haragjukat levezethetik. A feleségem egy nő, elérhető közelségben ül előttem. Nem zeneszerző, és persze nem is filozófus, de például jól adja a dizőzt. Sok hülyeséget csinál. Egyszer bántotta a macskánkat. Én sírtam, ő kinevetett. Aztán ő sírt. Vannak nők számára alkalmatlan feladatok. Lehet, hogy a komponálás ilyen. Nincs egyetlen pillanat, amikor megfélemedkezhetek a testem fájdalmairól. Úgy látszik, eldőlt, hogy Simone képtelen az együttérzésre is. Ahogy könnybe lábad a szemem – a fájdalomtól, félelemtől? –, változatos optikai csalódásokat élek át. Simone elcsúszik tőlem, úgy tűnik, Yves kenujában ül. Aztán a háta egészen az orrom előtt van, gyanús gyengédséggel hátranyúl, és megsimogatja a térdem. Ha felnéznék, látnám, elshannak kétoldalt a parti fák. Így csak azt érzem az Inn közepén, hogy minden felénk, a közép felé lejt, mint egy csapdában.

Az apró fehér jelet villámgyorsan elhagyjuk. Ezek a folyó közlekedési táblái? Lesz időm, majd erről is gondolkodom, határozom el pedánsan, a felületről, amin csúszunk előre. Sosem sima, mindig enyhén gyűrődött, velünk együtt a csillogás is vándorol rajta. Megértem, miért kellett annyit beszélnünk a víz sebességéről meg a hullámfrontról. Ha jön a hullám, nem evezünk – olyan ez, mint egy politikai program. Ha látjuk a hullám taráját, kuss! Mint a szociáldemokraták, mondaná Yves, de most csak evez délcegen, s olyan egyenes a háta, akár egy deszka. Partvonal, örvények, csorgás, hirtelen minden életre kel bennem, és bár ezt, az elméletből való kigyógyu-

lást élvezni szoktam, öt perc után már túlságosan közhelyesnek tartom az egészszet. És nem nevetünk! Simone-nak mennyire tetszett, hogy a lapát-nak *tolla* van! De most komolyak és illúziótlanabbak vagyunk, hiszen a méretünk annyira nincs arányban a tereptárgyakéval, hogy lélekben gúzs-ba vagyunk kötve. Végtelenül szövevényes feladat áll előttünk, ilyenkor egy vonzó kis öbölre oda se pillant a férfi. A felfröccsenő vízpermetet lerázza. Míg nem tisztázza, hogy mindent jól hallok, Yves egész testét kifordítva ordít. *És ne feledd, mit kell tenni borulás esetén...* De intek, hogy ez nem kell, ez képtelenség, hiszen a lényeg megvan, az izzadságtól ázottabb vagyok, mintha borulnék. Végre nevetnek. Igyekvő kicsi Albertom, gondolhatja a sportsman.

Sorolja nekünk a nehézkes, katonás szavakat, Wattens, Schwaz, Jenbach, Breitenbach am Inn. Vagy azt, hogy épp Mils *magasságában* vagyunk. És közben az idő térré lesz, épp fordítva, mint a *Parsifalban*, alig veszek ész-re másvalamit: akár egy elhullott óriás csontvázát, a szintjelzőként rajzolt zöld vonal fölött a fehérre kopott-égetett hegyeket, a monumentalitás paravánját bámulom. Legalább most már kifelé is figyelek. A természet itt hamar birtokba vesz. Én valójában szeretem a napsütést, pontosabban: szeretem észrevenni, hogy éppen milyen erősen süt a nap. Rövidebb időszakokban mindennemű hazugság nélkül foglalkoztat a világban való szabad mozgás gyönyöre. Ilyenkor az történik, aminek történnie kell, semmi különös, és abszolút mellékes, hogy az élet rossz vagy jó. Lám, mennyire lát-szólagos csupán, pusztán felületi jelenség, hogy gondjaim volnának. Így kel-lene hazudnom magamnak.

Balra mindig magas hegyek, néha jobbra is, de ott inkább a gömbölyű kövekkel kirakott partnyelvek sorjáltak. Ami pár perce még balra volt, hirtelen a folyó megfontolásai szerint jobbra került, így aztán joggal vélhettem, hogy lassan körberaknak hegyekkel. És ez a másik, ami szuggerál, a hegyek végig kihúzott vásznán a zöld és a fehér szín harca, s ahogy fokozatosan veszít a zöld. A kopár hegyhátak miatt idővel már csak olyasminek tűnik, mint a szegélydísz, a monumentális mondanivaló szerény kerete. Ám ez a diadalmaskodó fehér szín is másabb, mint az afrikai fehér, ebben a légritkaság miatt eleve éreztem egy eleinte közönségesnek hitt, később már ré-misztó összetevőt. Valamit, ami nehezíti a légzést, így a mozgást is, pláne a gondolkodást. Mintha az emberi butaság bugyraiba hatolnánk mind... Hopp, itt a lényeg: nem mélyebbre. Mind magasabbra! Nagy a világ, és ez a vigasz mindenért. Így kellene hazudnunk maguknak.

Az útszakasz végén kikötünk. Ezt hallom: már nincs sok hátra. Kitar-
tás. Gőzbe borult a testem, a szagom leteperi Simone-t, gondolom, ilyen-
kor már hiába a menetszél, s hogy felőle valami mirtuszféle szétmorzsolt
lándzsás levelének illata szivárog, talán szegfűszeg... Ó, az én túlzott élni
akarásom! A reményeim...

Nagyjából itt elvesztettem a fonalat. Semmi sem volt igaz a gyors ki-
kötésből. Egyszer csak minden elmúlik, amitől embernek tudhattam ma-
gam. Rám szakad az unalom. Órák esnek ki, fogalmam sincs, mi van ve-
lem, Simone él-e még. Azután ordítás, Yves az, figyeljek, a település után
kell majd, és jobbra tartsak. Mit kell? Hol? A folyó valóban átterel minket
egy településen, kétoldalt a szintes házak a partig jönnek, még a földnyel-
ven is különböző méretű és funkciójú építmények állnak, mint agilis szí-
nészek a proszcéniumon. Mi is játszunk, ez az előadásunk, ez van műso-
ron, csúszunk halálos csendben. Egy helyen úgy tűnt, ha nincs a támfal,
beevezünk egy templomba. Micsoda kulisszahasogató antré! Elfognak a
házak, és íme: egy kicsi öböl, nagyon kellemesen siklunk bele, ilyet is tu-
dok hát. Eszközünk orra már szárazon. Úgy kell tennem, mintha meg vol-
nék lepve. Mint aki azt hitte, hogy nem történhet meg, de rájön, hogy
megtörtént. Tréfálkozni kellene. Amennyire lehet, hátravetem magam a
kenuban. Hosszú percekig nem bírok mozdulni. Hagyják. Ők már kiszáll-
tak, a parton járkálnak. Mire kijutok a kenuból, Simone már elindult visz-
sza a parton a település felé.

Hatalmas fűzfa alá kerülnek a sátrak, én már nem bírok segíteni. Yves
zokszó nélkül, egyedül dolgozik. Némán készíti a vacsoránkat, tálal, némán
eszünk. Az utolsó madárraj húz át fölöttünk. Simone még mindig nem ke-
rült elő. Mit csináltak velem? Hogy kerültem a pici sátorba, s mikor alud-
tam el? Később még ettem, ittam-e valamit? Érdekes ezt így tovább...?
Egyszer majd elmesélik, ha lesz idejük. Meghallgattam volna valami be-
számolófélet Yvestől, de feltűnően csendes. Ilyen az ember, féltékeny va-
gyok az egész napi munkámra. Mint az a cerkófmajom énrám még Algé-
riában, a chiffai szorosban, amelyik nem engedett nőt a közelembé.

Másnap reggel ébredéskor Simone mellettem van. Bőségesen eszem,
rengeteg folyadékot iszom. Yves ismét a régi, beszéltetni próbál. A lyoni
eszmecsere szárait felkapva most a népfrontról ad elő. *A baloldaliságban
nincs független státusz, mondja, hanem a gyakorlati szükségszerűség hat.* Olyan
különös újra látni a parti fákat, mind olyan puhának tűnik. Hallgatom a
kispolgárság ingadozásainak veszélyeiről szóló tirádákat. *Valódi demokrácia
felé mutató út...* – részletezi Yves. Hallom, de inkább a természetre figye-

lek, valahogy elárvultnak érzem. Minden felpuhult. Közeledtemre összeugrik. Törekvésem torzképét tükrözik. Eljöttünk kenutúrára, hogy kimozdítsam a lehúzó közegéből ezt a lányt. Kigyógyítom Simone-t. Úgy, hogy ezalatt megölöm magam. Minden odavan... Hogy is mondhatnám máshogy: minden! A terep plasztikája. Óriási dolgokat vagyok képes két ujjam közé csipentve tartani. A természet egy élőlény lesz, én teremtem, mesterséges ereket szövök belé, de elnagyoltan, arányok nem léteznek. Csodaszámba megy, hogy Simone megérezett valamit abból, ami mögötte zajlott már egy ideje. Hogy rosszul vagyok. Kiált Yve-nek, valahogy kikötünk. Szerintem ekkor elájultam.

Már egy órája tárgyaltuk a helyzetet, amikor eldőlt, hogyan lesz. Yves kerít autót, elvisz a legközelebbi vasútállomásra. Az Inn völgyében szerencsére ez nem jelent nagy távolságot. Berchtesgadenben találkozunk. Simone azt mondta, hogy ha nem a hegyekre és a vízre összpontosítok, végképp nincs értelme az ittlétemnek. Igaza van. Yves gyalog eltűnik egy ligetes részen. Az uszadékfához kötött kenuban ül Simone. Haja kendővel van lekötvé. Egy zöld és egy fehér kendőt hozott. Úgy néz ki, ő, aki minden ruhát csak egyszer viselt, mint egy nomád, amitől teljesen összezavarodom. Ha oldalra fordul, látom az egyenes orrát, már megkívánom. Ha megfordul és a zöld fénypontokkal kirakott barna szemeivel rám néz, még gyengébb leszek. Nincsenek műszempillák, nincs kék festék a szemhéjon. Csak az a drága, boldogtalan, szeplős, ovális arc... Szeretem, semmi kétség, ha kilógatja hosszú lábát a kenuból, le sem tudom venni róla a szemem. Az a kurva kenu! Éget a nap, izzadunk, de én beleborzongok. Hosszú, kitartó borzongás, és ismétlődő, de vajon jól fogtam-e föl az okát?

Teherautóval jön Yves, besegít az ülésre. Nem kell segítség, mondom. Yves oldalt fordítja a fejét, s jól láthatóan a vízbe köp. Talán csak belement valami a szájába. Szép férfi. Simone nem néz rám. Amikor eltűnünk a ligetes részen, öntudatlanul tompa morgás tör elő a torkomból. Mintha a legnagyobb svájci tudószakértő mondaná: nincs remény. Rájöttem, hogy eddig azért tetszettem magamnak, mert még éltem. A legjobban már túl vagyok. A gyilkos, préselő fájdalom óta – elveszteni szem elől Simone-t – nem élek. Szégyenkezem. Üresen kongó szavak. De nincs igaza Yvesnek, se Simone-nak, tudniillik hogy közös tervünk sikere érdekében mire kéne összpontosítanom. Ugyanis rendhagyó működésünkkel párhuzamosan a természet egykedvűsége is nyilvánvaló.

Az állomáson Yves hosszan rázza a kezem, majd meg is ölel. Ideadja a papírjaimat, megmutatja, hová tette a pénzt, vásároljak márkát. Ismét el-

magyaráz mindent. Amíg ők Berchtesgadenbe érnek, menjek el a Königsseehez.

Villamosvontatású vasút. Az ablakon át nézem, ami zajlik. Nem az izmaim és a sodrás, hanem a pénzem dolgozik. Vitetem magam. Az emberek érdekesek így közelről. Igazából alig másfél napom volt a vízen, mégis mintha hónapok, évek teltek volna el. Az ott kint, hát igen, egy botrányopera. Egy bukott darab. Nem fogalmazom meg magam számára a sejtéseimet, megakadályozom, hogy formát öltsenek. Az ég és a föld teremtése előtt semmi sem volt. Tehát vágy sem. A kereszténység szeretné, ha visszafojtanám a vágyaimat. Mit is mondott Yves a lyoni Szent Iréneusz előtt? Hogy ő keresztény... Így lesz jó kommunista. De milyen ember? Most összekötött kenekkel ereszkednek lefelé az Innen.

Felzaklat, mennyire átmeneti volt hinni ezekben a sületlenségekben, míg Szent Ágostont tanulmányoztam. Nem merem beleírni a disszertációm-ba, hogy a bűn az, amikor megszűnik a félelem. Mindig *van valami*, amiről nem tudunk, vagy nem akarunk tudomást szerezni. Például hogy eljönni nem elég. Hogy akarok így felelősséget vállalni az élvezetemért? Hogy cserélhetek fel mindent ilyen balgán? Dido hajózik el, és Aeneis zokog... Ó, Simone! Felnövek, és kiszaladnak a kezeim közül a témáim. Ahogy ezek a házak, pillantok ki éppen egy kisebb városka utolsó utcáira. A házak mellett egyforma, táblákba rendezett ültetvények. A mellettem lévő ülésen pedig folyamatosan, jéghideg idegességgel beszélget egy fiatal házaspár. Hogy is volt a *Vallomásokban*: a nyelvi nehézség minden élményemet epével önti le.